

Бухгалтерия ҳисоби ва солиқ фанидан оралик назорат

3-казус

Корхона ҳисобот йилида 32 000 минг сўмлик маҳсулот сотди.

Сотилган маҳсулотларнинг таннари 12 000 минг сўми, маҳсулотларни сотиш харажатлари 3 400 минг сўми ташкил қилган.

Корхонада ҳисобот йилида бошқариш буйича жорий харажатлар 2 400 минг сўми ташкил қилган.

Ушбу йилда корхона мулкни ижарага беришдан 4 200 минг сўм суммада даромад олди. Мулкни ижарага бериш билан боғлиқ харажатлар (амортизация ажратмалари, хизмат кўрсатувчи ходимларнинг иш ҳақи ва ижтимоий солиқнинг тегишли улуши) 3 200 минг сўми ташкил қилган.

2880 минг сўм суммада айланмадан солиқ ҳисобланган.

Ҳисобот йилининг 1 январь ҳолатига кўра корхона тақсимланмаган фойдага эга бўлмаган.

Торширик:

1. Корхонанинг солиқ тўлагунга қадар даромад (фойда)сини аниқланг;
2. Корхона томонидан тўланадиган айланмадан солиқ суммасини аниқланг;
3. Корхонанинг ҳисобот давридаги молиявий натижасини ҳисобланг;
4. Қуйидаги амалларни акс эттиринг:

	Хўжалик операцияларининг мазмуни	Сумма, минг сўм	21-сон БХМС бўйича ҳисобварақлар корреспонденцияси	
			дебет	кредит
	Маҳсулотларни сотиш акс эттирилди			
	Сотилган маҳсулотнинг таннари ҳисобдан чиқарилди			
	Сотиш харажатлари ҳисобдан чиқарилди			
	Айланмадан солиқ ҳисобланди			
	Ҳисобот даврининг охирида молиявий натижа аниқланди			
	Ҳисобот даврининг соф фойдаси (зарари) ҳисобдан чиқарилди			

Казусдаги топшириқлар қуйидагича бажарилади.

Казусда келтирилган молиявий операциялардан келиб чиқиб, корхонанинг солиқ тўлагунга қадар даромади (фойдаси) ни аниқлаймиз. Яъни,

$$\text{Даромад (фойда)} = 32000 - 12000 - 3400 - 2400 + 4200 - 3200 - 2880 = 12320 \text{ сўм.}$$

Корхона томонидан тўланадиган айланмадан олинадиган солиқни ҳисоблаймиз. Бугунги кунда АОС ставкаси 4 фоиз миқдорида белгиланган. Корхонага маҳсулот сотишдан тушум 32000 минг сўм ва мулкни ижарага беришдан тушум 4200 сўм яъни жами тушум 36200 сўм бўган. Бундан келиб чиқадики, $\text{АОС} = 36200 \cdot 4\% = 1448$ сўмни ташкил этади.

Корхонанинг ҳисобот давридаги молиявий натижаси қуйидагича бўлади. Яъни корхонанинг солиқ тўлагунга қадар даромад (фойда)си 12320 сўмни ташкил этиб, АОС учун 1448 сўм тўланган. Корхонанинг АОС тўлагандан сўнг фойдаси қуйидагича бўлади.

$$\text{Фойда (зарар)} = 12320 - 1448 = 10872 \text{ сўм.}$$

Энди биз бажарилган амалиётлар бўйича қуйидаги жадвал орқали бухгалтерия ҳисобварақларида бухгалтерлик ўтказмаларини акс эттирамыз.

	Хўжалик операцияларинингмазмуни	Сумма, минг сўм	21-сон БХМС бўйича ҳисобварақлар корреспонденцияси	
			дебет	кредит
	Маҳсулотларни сотиш акс эттирилди	32000	5010	9010-9030
	Сотилган маҳсулотнинг таннари ҳисобдан чиқарилди	12000	9110	2810-2830
	Сотиш харажатлари ҳисобдан чиқарилди	3400	9120	2910-2990
	Айланмадан солиқ ҳисобланди	1448	9900	9820
	Ҳисобот даврининг охирида молиявий натижа аниқланди	10872	9900	8710
	Ҳисобот даврининг соф фойдаси (зарари) ҳисобдан чиқарилди	10872	8710	6610

